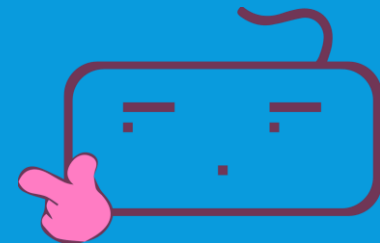
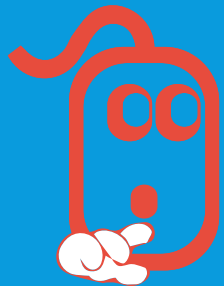

MÁY TÍNH THẬT LÀ ĐƠN GIẢN

Chủ đề B. Phần cứng máy tính

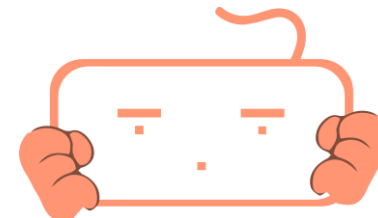
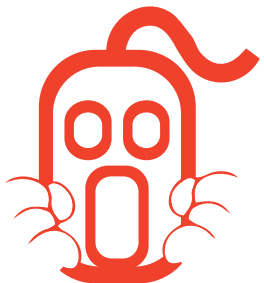
CHỦ ĐỀ B. PHẦN CỨNG MÁY TÍNH

Bài 1. Chào bạn, tớ là máy tính

Bài 2. Máy tính rất đa dạng

Bài 3. Chăm sóc máy tính

BÀI 1. CHÀO BẠN, TỚ LÀ MÁY TÍNH

Trong bài học này, bạn sẽ tìm hiểu các loại máy tính khác nhau và học một số thuật ngữ cơ bản về phần cứng máy tính:

- Bits và bytes
- Mega, giga, tera, hay peta
- Hertz và gigahertz
- Đơn vị xử lý trung tâm (CPU)
- Chip vi xử lý (Microprocessor Chip)
- Bộ nhớ ROM và RAM
- Kiểu lưu trữ “bốc hơi” và “không bốc hơi”
- Các loại thiết bị

Bên trong máy tính có gì nhỉ?

Khái niệm

Máy tính là một "hệ thống" hoàn chỉnh bao gồm nhiều thành phần và các thiết bị đi kèm. Các thành phần và các thiết bị đi kèm này được gọi là tập hợp các phần cứng (hardware).

Phần cứng được chia thành hai loại cơ bản:

- Các thành phần bên trong (đơn vị hệ thống) máy tính.
- Các thiết bị ngoại vi (gắn vào máy tính thông qua các cổng của máy tính).

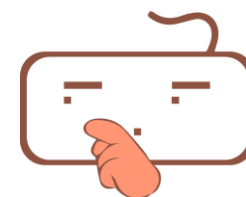
Bên trong máy tính có gì nhỉ?

Thùng máy (case/chassis) của máy tính chứa:

- Bộ nguồn của hệ thống.
- Tất cả các thành phần bên trong (bộ vi xử lý, bộ nhớ và ổ đĩa cứng).

Bộ mạch chủ (motherboard/system board):

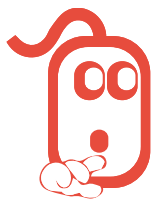
- Chứa hầu hết các thiết bị điện tử của máy tính và cung cấp các tuyến truyền thông giữa tất cả các thành phần và thiết bị kết nối.
- Cung cấp các cổng kết nối đến các thiết bị ngoại vi như là chuột, bàn phím, loa, ổ đĩa Flash,...

Bên trong máy tính có gì nhỉ?

- Máy tính xách tay và các thiết bị điện toán cầm tay chứa các thành phần bên trong giống như máy tính để bàn.
- Việc sửa chữa phần cứng phức tạp do thiết bị nhỏ gọn.

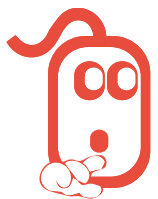
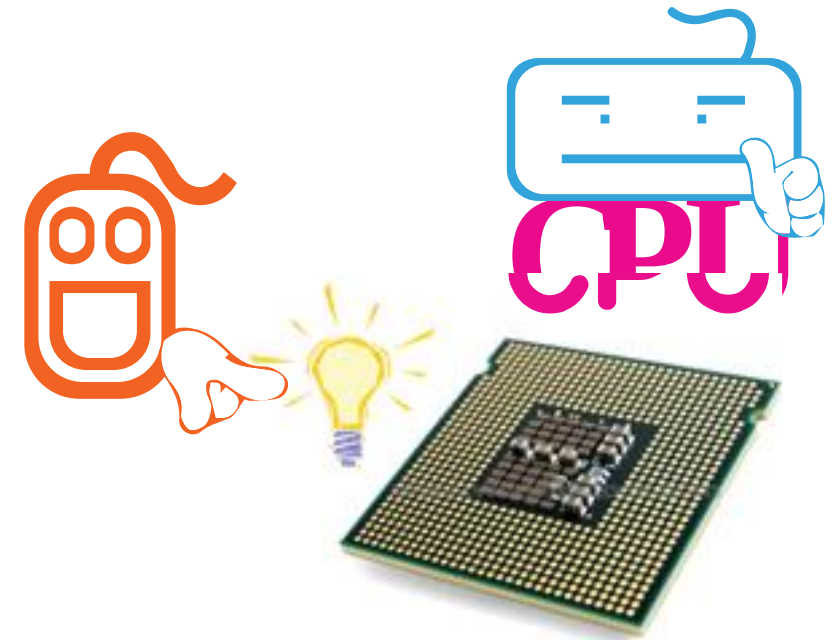

Chíp vi xử lý (Microprocessor Chip)

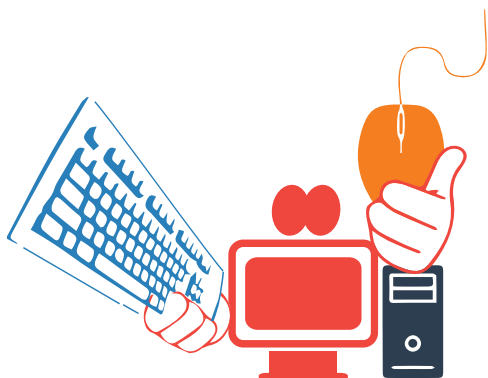
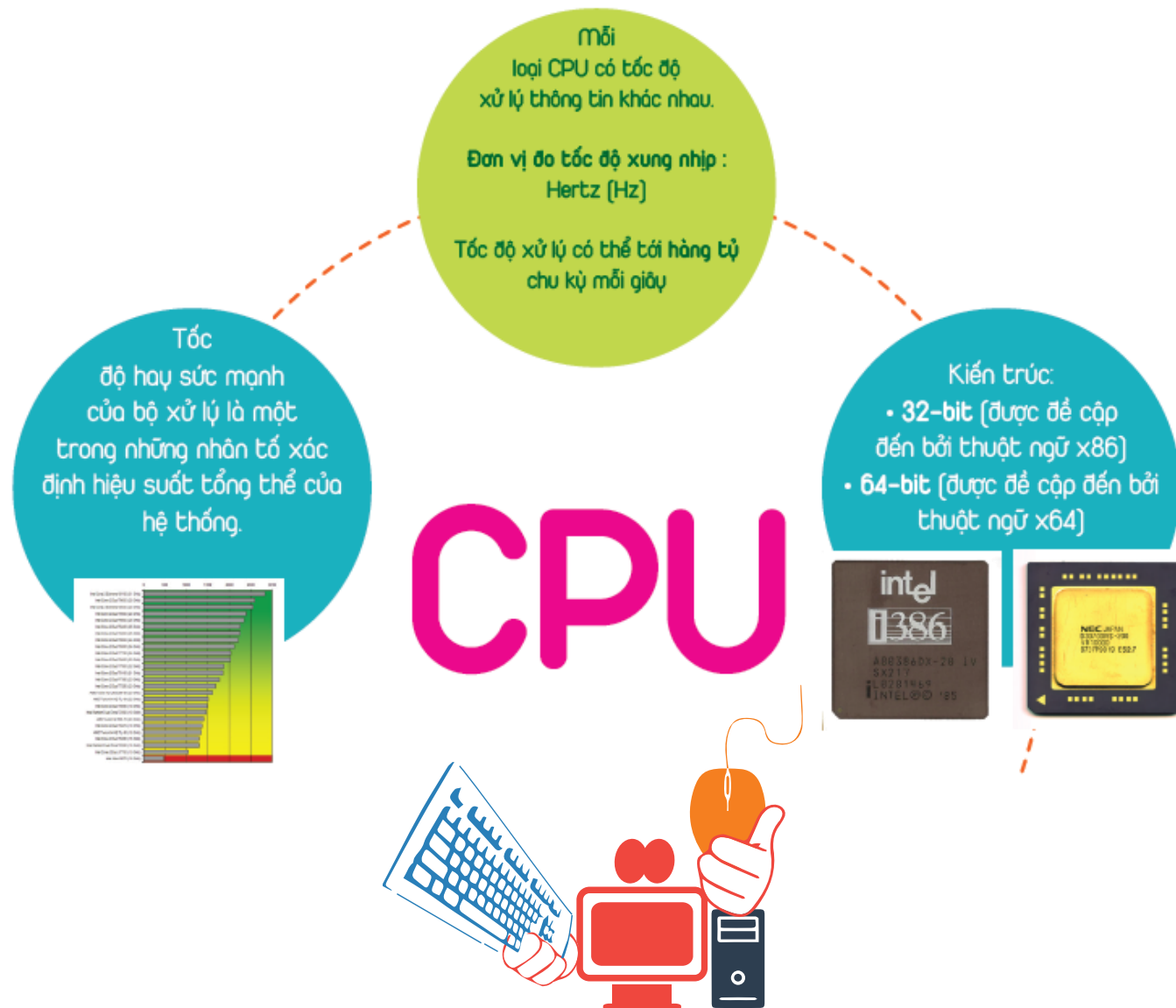

Khái niệm

Chíp vi xử lý thường được gọi là **não bộ** của máy tính.
Chức năng: Nhận và xử lý dữ liệu của chương trình phần mềm.
Tên gọi khác: Đơn vị xử lý trung tâm (CPU: Central Processing Unit).

CPU xử lý thông tin nhanh hay chậm ?

CPU xử lý thông tin nhanh hay chậm ?

Một bộ xử lý lõi kép (dual-core) có hai nhân; một bộ xử lý lõi tứ (quad-core) có bốn nhân,...

1 Hz:

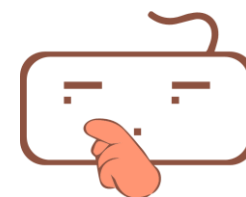
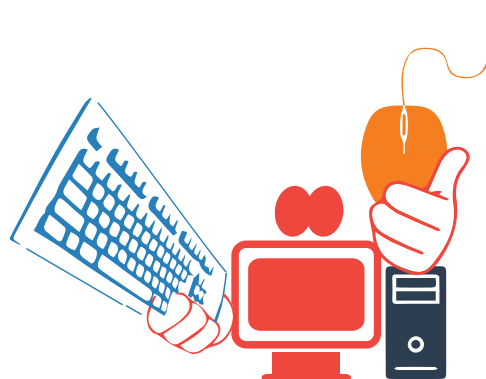
1 chu kỳ mỗi giây

1 Kiloherztz (KHz): 1 nghìn chu kỳ mỗi giây

1 Megahertz (MHz): 1 triệu chu kỳ mỗi giây

1 Gigahertz (GHz): 1 tỷ chu kỳ mỗi giây

1 Terahertz (THz): 1 nghìn tỷ chu kỳ mỗi giây

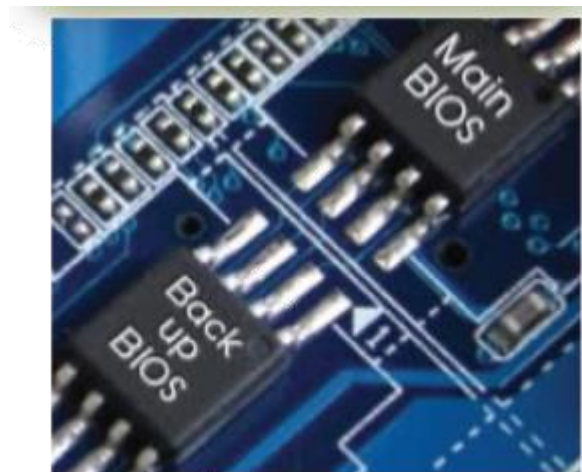

Tìm hiểu về bộ nhớ hệ thống (System memory)

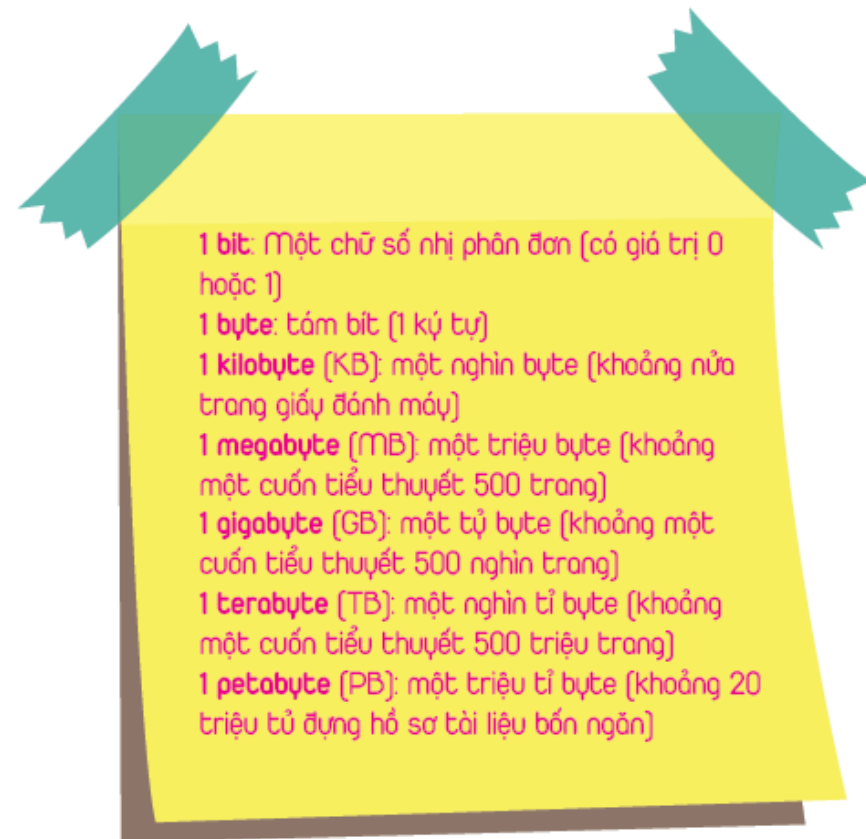
Khái niệm

Bộ nhớ hệ thống được dùng để lưu trữ tạm thời các chương trình và dữ liệu. Dữ liệu và các chương trình được đọc vào bộ nhớ từ ổ đĩa cứng hoặc CD-ROM và sau đó chuyển từ bộ nhớ đến bộ vi xử lý.

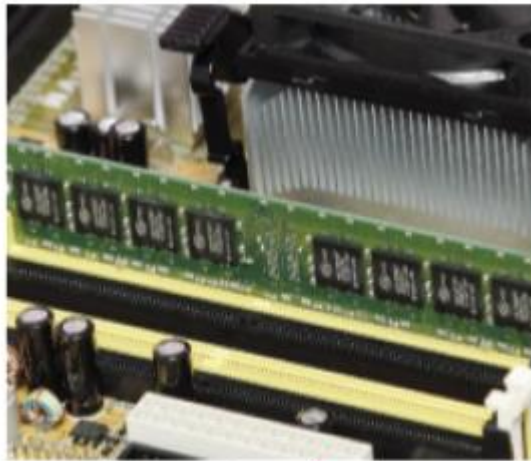

Bộ nhớ chỉ đọc
(ROM: Read Only Memory)

Chứa dữ liệu có thể đọc và sử dụng nhưng không thay đổi được. Các lệnh trong ROM luôn tồn tại cho dù nguồn điện bật hay tắt (không bốc hơi).

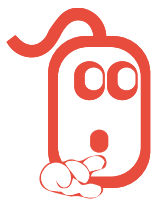

Tìm hiểu về bộ nhớ hệ thống (System memory)

Bộ nhớ truy cập ngẫu nhiên
(RAM: Random-access memory)

RAM là bộ nhớ chính của PC.
Thông tin lưu trữ trong RAM "bị biến mất" (bốc hơi)
khi máy tính tắt nguồn.

Khám phá các thiết bị nhập xuất (I/O Devices)

Khái niệm

Các thiết bị ngoại vi được chia thành các thiết bị nhập (input device) hoặc các thiết bị xuất (output device).

Thiết bị Nhập/Xuất (I/O) dữ liệu cho phép người dùng giao tiếp với máy tính.

Gửi thông tin đến máy tính.
Ví dụ: bàn phím, chuột bi, máy quét ...

Hiển thị hoặc truyền thông tin đi từ máy tính.
Ví dụ: màn hình, máy in, loa ...

Trao đổi thông tin giữa máy tính với nhau.
Ví dụ: mô-đem và hệ thống mạng ...

Sử dụng bàn phím

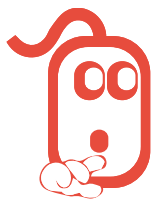

Khái niệm

Bàn phím là thiết bị nhập và giúp bạn gửi thông tin tới máy tính.
Bàn phím là công cụ chính để nhập dữ liệu.

- 1 Phím Escape
- 2 Các phím chức năng
- 3 Các phím số
- 4 Phím Control (Ctrl)
- 5 Phím Windows
- 6 Phím Alt
- 7 Các phím điều hướng

Các phím nhập văn bản

Di chuyển con trỏ lên, xuống, sang trái, hoặc sang phải, và thường nằm giữa các phím đánh máy và bảng phím số.

Shift

Hiện thị chữ in hoa nếu là phím chữ cái hoặc các ký tự đặc biệt.

Enter

Thực hiện một câu lệnh được nhập vào máy tính, lựa chọn một lệnh ở thanh menu, đánh dấu cuối dòng, hay tạo ra một dòng trống.

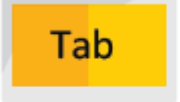
Ctrl

Cung cấp chức năng thứ hai của hầu hết các phím khác trên bàn phím.

Esc

Hủy một lựa chọn còn được gọi là phím Thoát (Escape).

Tab

Đẩy con trỏ về phía bên phải đi cách xa một khoảng cách đặt trước hoặc sang ô kế tiếp, tùy thuộc phần mềm bạn đang làm việc.

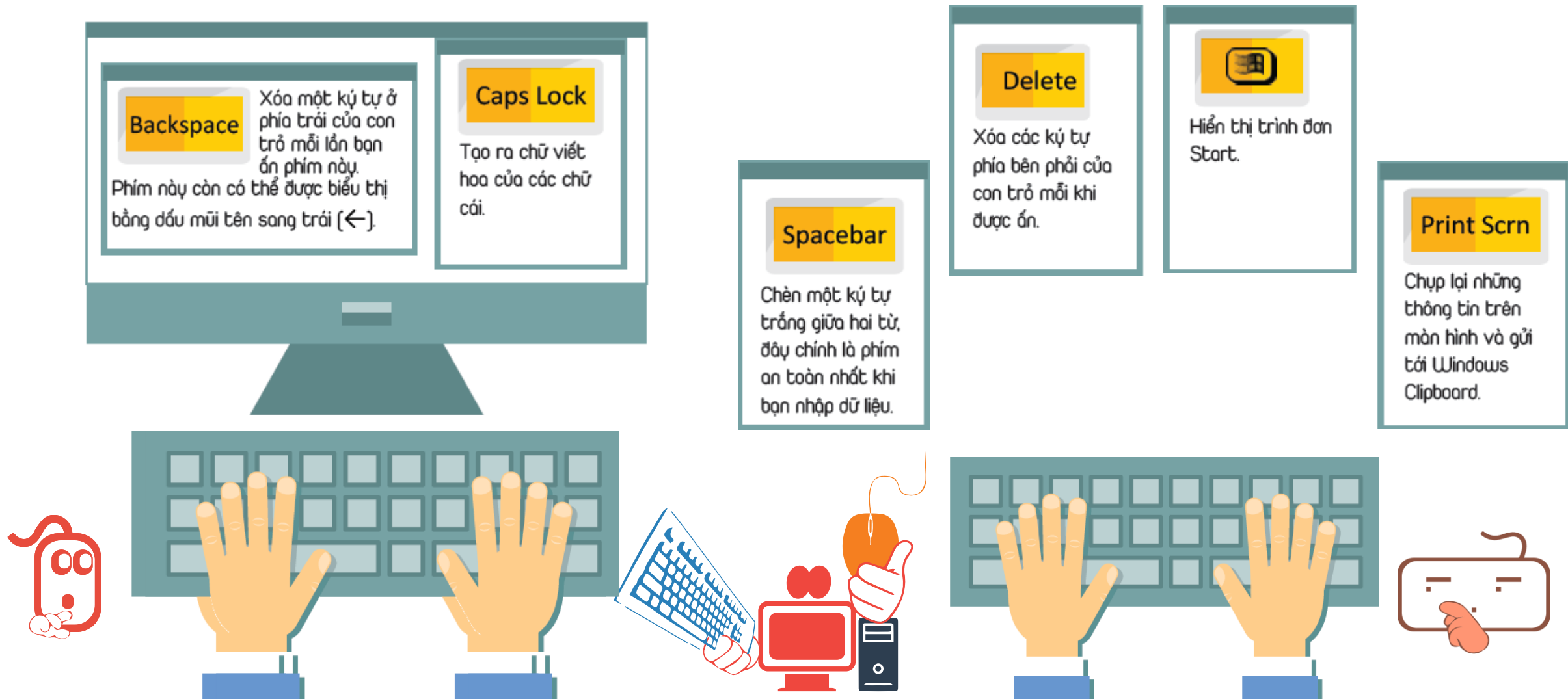

Alt

Cung cấp chức năng thay thế cho hầu hết các phím khác trên bàn phím.

Các phím nhập văn bản

Chuột máy tính (Mouse)

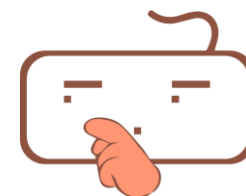
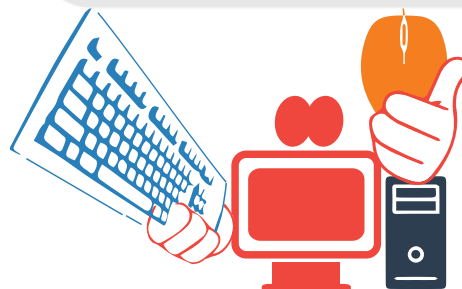

Khái niệm

Thiết bị này di chuyển con trỏ khắp màn hình. Di chuyển hoặc kéo (rê) chuột trên một mặt phẳng như mặt bàn giúp cho chuột bắt đầu chuyển động con trỏ trên màn hình.

Một vài loại chuột máy tính:

- **Chuột bi:** là loại chuột máy tính truyền thống, có một viên bi tròn lăn để kích hoạt chuyển động khi bạn di chuyển chuột trên một bàn.
- **Chuột quang, đi-ốt:** Sử dụng ánh sáng quang học hoặc công nghệ đi-ốt để di chuyển con trỏ chuột trên màn hình.

Thiết bị di chuột cảm ứng (Touchpad)

Khái niệm

Thiết bị cảm ứng cho phép bạn dùng tay để di chuyển con trỏ chuột khắp màn hình. Thiết bị này phổ biến với các máy tính xách tay, bạn cũng có thể mua riêng để dùng cho máy để bàn.

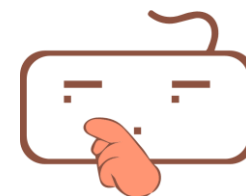
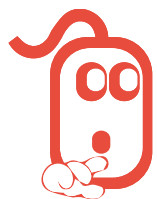

Để di chuyển con trỏ chuột khắp màn hình, bạn đặt ngón tay vào điểm bất kỳ trên bàn cảm ứng và trượt ngón tay trên đó theo hướng bạn muốn di chuyển con trỏ chuột.

Để lựa chọn một đối tượng, bạn di chuyển chuột đến đối tượng đó rồi gõ một lần lên bằng cảm ứng hoặc nhấp phím bên trái ở phía dưới bằng cảm ứng.

Để kích hoạt một đối tượng, bạn đặt con trỏ chuột vào đối tượng rồi chạm 2 lần liên tục vào bằng cảm ứng hoặc nhấp đúp vào nút bên trái dưới bằng cảm ứng.

Để hiển thị thực đơn rút gọn, bạn đặt trỏ chuột vào đối tượng rồi nhấp nút phải dưới bằng cảm ứng.

Bút cảm ứng (Stylus)

Khái niệm

Bút cảm ứng (stylus) là một thiết bị nhập. Hình dạng của bút nhìn giống như một cây bút. Bạn có thể sử dụng thay cho ngón tay của để chọn hoặc kích hoạt một mục trên thiết bị có màn hình cảm ứng.

Ấn bút stylus nhẹ nhàng trên vùng lựa chọn trên màn hình bạn muốn chọn hoặc kích hoạt.

Bút cảm ứng có tác dụng gì?

- Trên điện thoại thông minh hoặc một máy tính bảng, bạn có thể dùng bút stylus để "nhập" các số của một số điện thoại, khởi động một ứng dụng, hoặc soạn thảo văn bản.
- Tùy thuộc vào hệ thống và chương trình sẵn có của mỗi thiết bị, bạn có thể sử dụng bút stylus để vẽ hình hoặc sơ đồ.

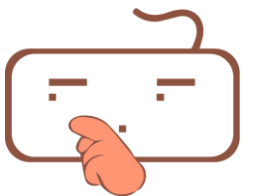
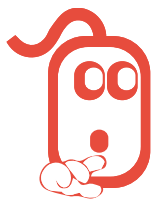

Sử dụng Microphone

Khái niệm

Microphone cho phép bạn ghi âm và chuyển những âm thanh đó sang dạng số hóa để sử dụng trên máy tính. Máy tính để bàn thường không có Microphone, trong khi đó máy tính xách tay thường được gắn sẵn thiết bị này.

Tìm hiểu về màn hình

Khái niệm

Màn hình là một thiết bị xuất dữ liệu cho phép bạn xem thông tin máy tính hiển thị.
Màn hình có nhiều kích thước, độ phân giải và loại khác nhau.

Độ phân giải (Resolution): được gọi là năng lực hiển thị hình ảnh của màn hình. Đây là một thước đo dựa trên độ rõ và sắc nét của màn hình.

Màn hình cảm ứng cho phép bạn chọn một đối tượng trên màn hình bằng cách dùng ngón tay thay vì dùng chuột hoặc bàn phím.

Sử dụng máy in

Khái niệm

Máy in chuyển những gì hiển thị trên màn hình sang dạng bản in khi bạn sử dụng lệnh in.
Các chương trình ứng dụng cho phép bạn có các lựa chọn in khác nhau như in ngang, dọc giấy, kích thước giấy và đặt giấy in bằng tay hoặc tự động.

Có một số loại máy in như máy in phun, in laser, máy in ảnh hoặc máy in đa năng. Bạn sẽ lựa chọn loại máy in phù hợp với nhu cầu của mình.

Máy in phun

Phù hợp khi sử dụng ở nhà, mỗi phút in được vài trang, chất lượng tương đối tốt.

Máy in laser

Phù hợp cho trường học, doanh nghiệp khi cần in số lượng lớn.

Loại máy in khác

Mỗi loại máy in sẽ phù hợp với một mục đích cụ thể.

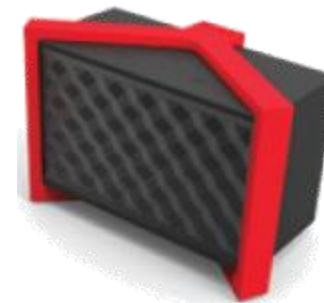

Tìm hiểu về loa

Khái niệm

Loa phát đi âm thanh được lưu dưới dạng các tập tin số hóa trên máy tính.
Có nhiều định dạng âm thanh khác nhau như .mp3, .wav, hay .wma.
Định dạng của tập tin có thể quyết định chất lượng của tập tin âm thanh.

Tìm hiểu các hệ thống lưu trữ (Storage Systems)

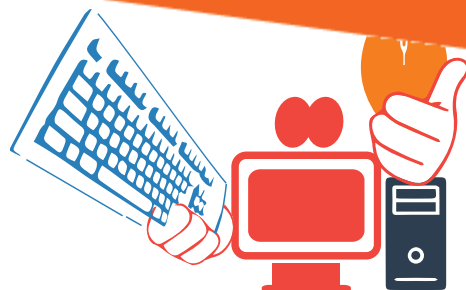
Khái niệm

Các bạn đã biết rồi đấy, khi máy tính bị tắt nguồn, dữ liệu trong bộ nhớ RAM cũng không còn, lúc này chúng ta cần một thiết bị lưu trữ được dữ liệu ở mọi thời điểm. Về mặt kỹ thuật, phương tiện lưu trữ là các thành phần vật lý được sử dụng để lưu trữ dữ liệu.

Chú ý

Các thiết bị lưu trữ để cập đến các thành phần vật lý mà dữ liệu được truyền tải giữa phương tiện lưu trữ và RAM. Các thiết bị lưu trữ có thể dùng công nghệ từ tính hoặc công nghệ quang học. Các thiết bị lưu trữ thông dụng bao gồm ổ đĩa cứng, ổ đĩa quang, ổ đĩa Flash hoặc thẻ nhớ.

A. Ổ đĩa cứng truyền thống

Khái niệm

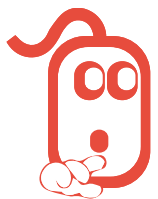
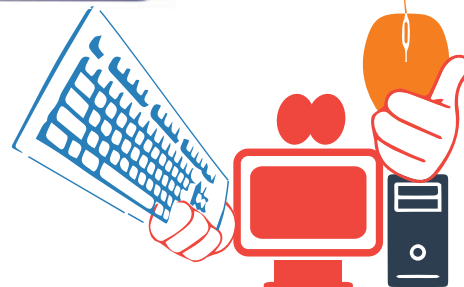
Một ổ đĩa cứng truyền thống bao gồm các đĩa bằng kim loại hoặc chất dẻo.

Các đĩa này được gọi là các đĩa từ (platter) và được bao phủ bởi một lớp phủ từ tính bên ngoài.

Các đĩa từ của ổ đĩa cứng xoay quanh một trục xoay.

Ổ đĩa cứng gắn ngoài

Ổ đĩa cứng gắn trong

B. Ổ đĩa cứng thể rắn

Khái niệm

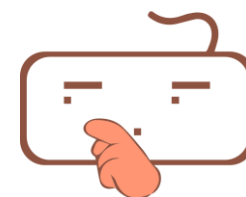
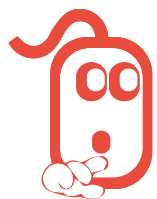
Các ổ đĩa thể rắn sử dụng các chip nhớ để đọc và ghi dữ liệu. Các ổ đĩa thể rắn sử dụng bộ nhớ Flash, đó là công nghệ bóng bán dẫn silicon có thể lưu trữ thông tin vĩnh cửu.

Thời gian khởi động nhanh
(do đĩa không cần tăng tốc độ như các ổ đĩa từ).

Tốc độ đọc nhanh (do đĩa không di chuyển đầu đọc/ghi).

Ít sinh ra nhiệt.

Ít rủi ro hư hỏng (do không có các thành phần di chuyển như ổ đĩa cứng truyền thống).

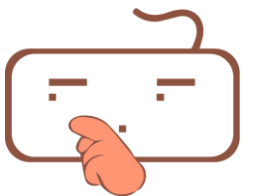
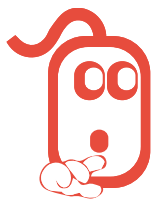
C. Ổ đĩa quang

Khái niệm

Ổ đĩa quang được thiết kế để đọc các đĩa tròn, dẹt. Các đĩa này có thể là:

- Đĩa nén (CD: Compact Disc).
- Đĩa số đa năng (DVD: Digital Versatile Disc).

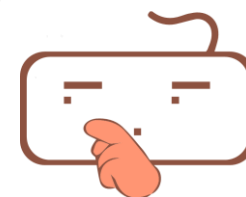
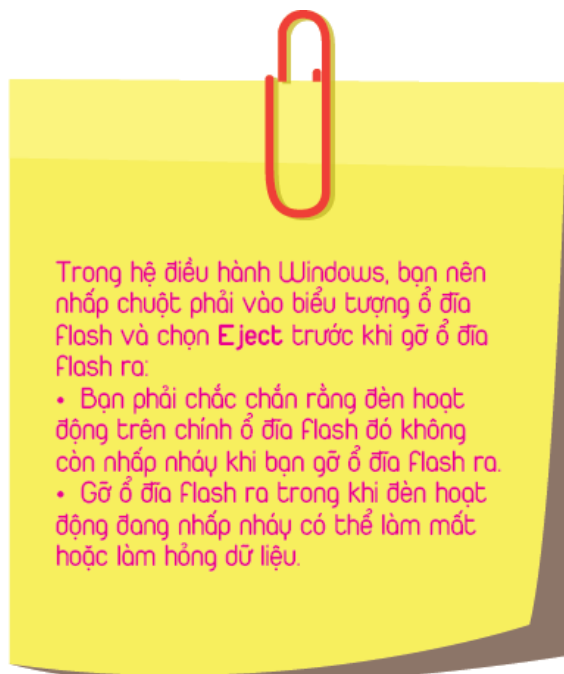

D. Thiết bị lưu trữ di động (USB Storage)

Khái niệm

Ổ đĩa USB Flash là một thiết bị lưu trữ dạng bộ nhớ Flash tích hợp với một đầu nối theo chuẩn USB. Các loại thiết bị lưu trữ này được còn được gọi là ổ đĩa USB.

E. Đầu đọc và ghi thẻ (Card Reader/Writers)

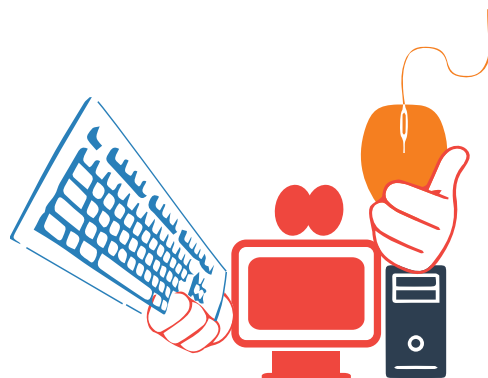

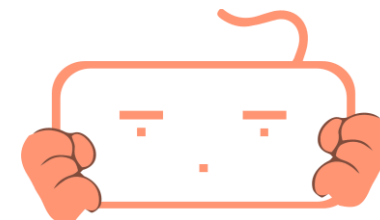
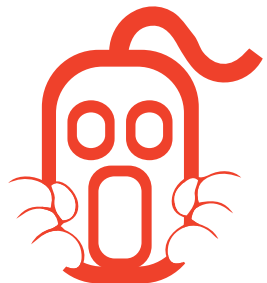
Khái niệm

Bạn có thể sử dụng đầu đọc thẻ nhớ để đọc các thẻ nhớ dạng Flash và truyền nội dung chứa trong nó vào máy tính.

Mỗi khi sử dụng xong đầu đọc thẻ nhớ, bạn cần thực hiện các thao tác ngắt đầu đọc thẻ nhớ, tương tự như với thiết bị lưu trữ di động.

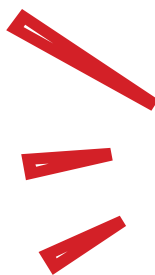

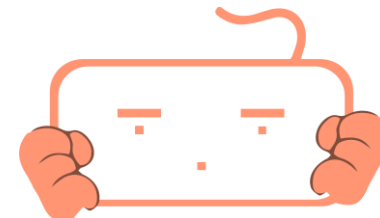
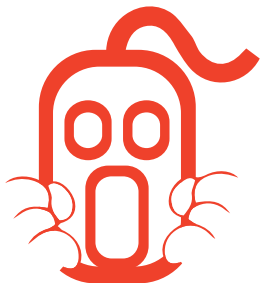

Dậy...
làm bài tập nào
Moooooooooooo ...

zzz

BÀI 2. MÁY TÍNH RẤT ĐA DẠNG

Trong chủ đề này, bạn sẽ tìm hiểu sự đa dạng của các loại máy tính khác nhau:

- **Máy tính để bàn.**
- **Máy tính xách tay.**
- **Máy tính bảng.**
- **Máy chủ.**
- **Thiết bị điện toán cầm tay.**
- **Thiết bị đa phương tiện.**
- **Thiết bị đọc sách điện tử.**

Tìm hiểu các loại máy tính

Surface

Lumia 920

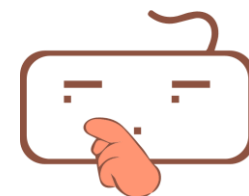
Desktop

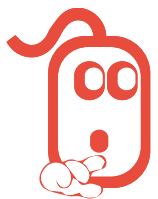
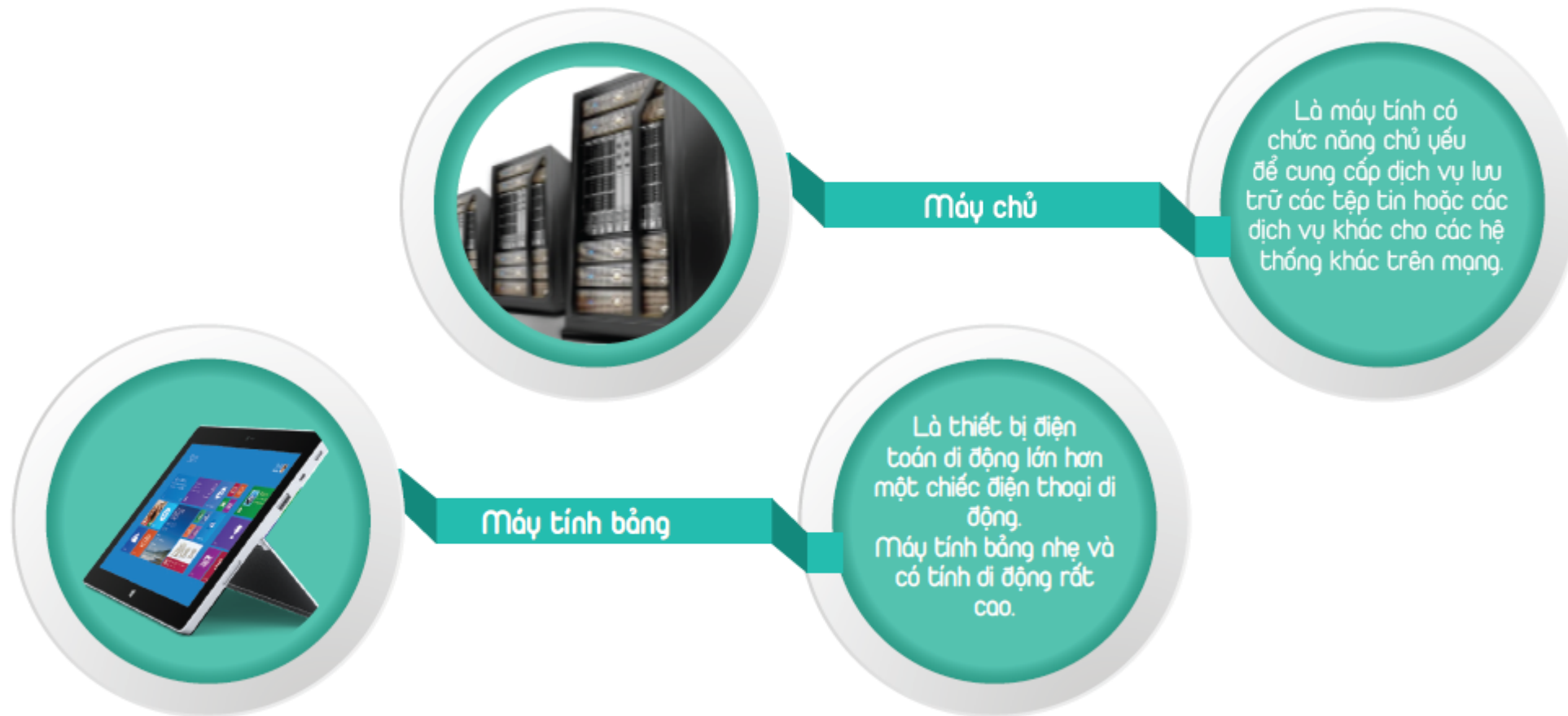
Laptop

Laptop

Tìm hiểu các loại máy tính

Surface

Lumia 920

Desktop

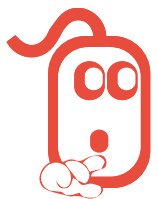
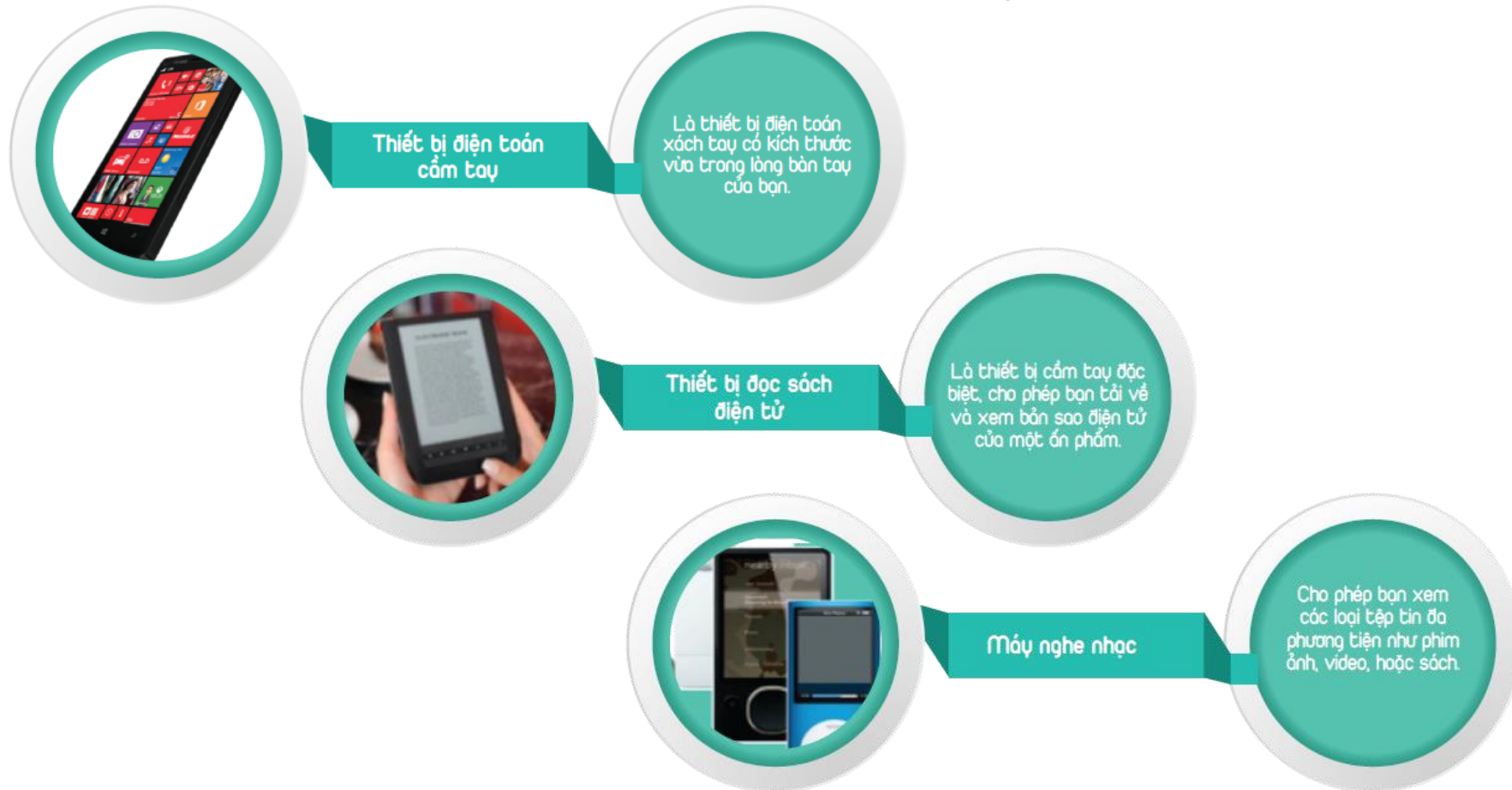
Laptop

Laptop

Tìm hiểu các loại máy tính

Surface

Lumia 920

Desktop

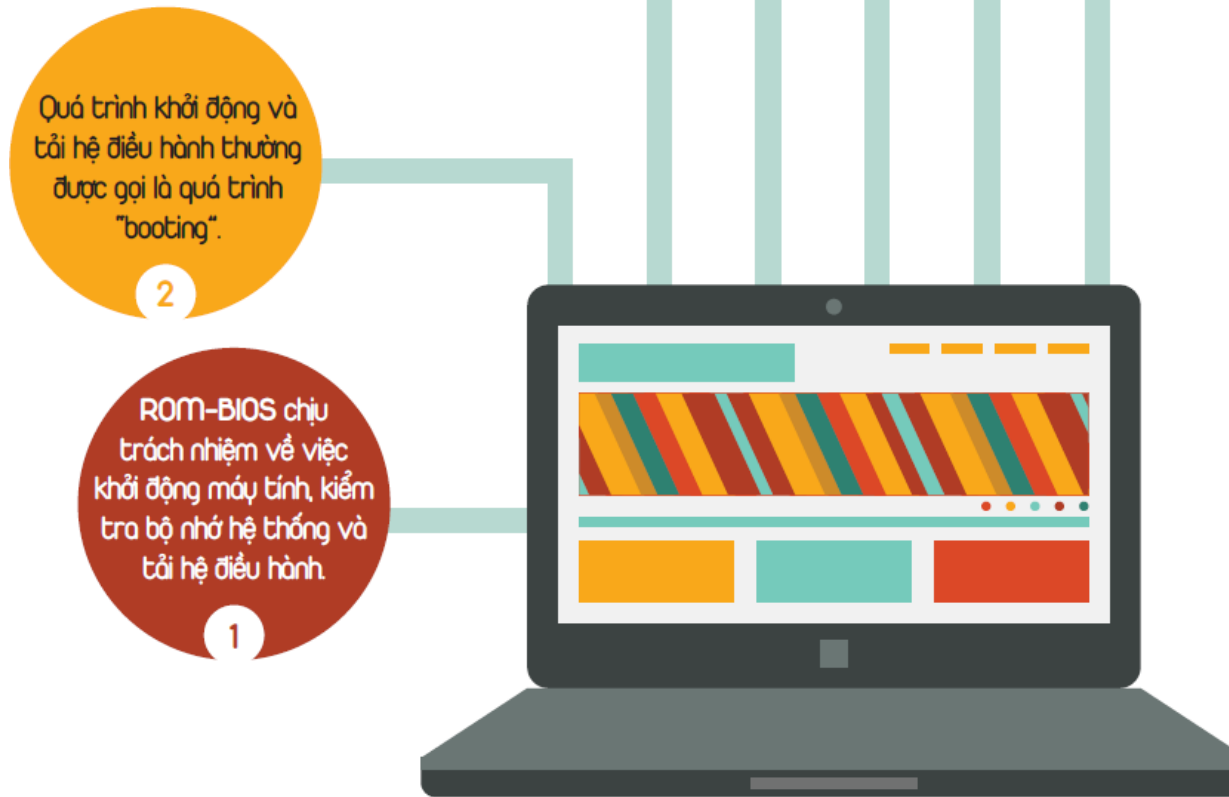
Laptop

Laptop

Tìm hiểu cách các phần cứng làm việc cùng nhau

Surface

Lumia 920

Desktop

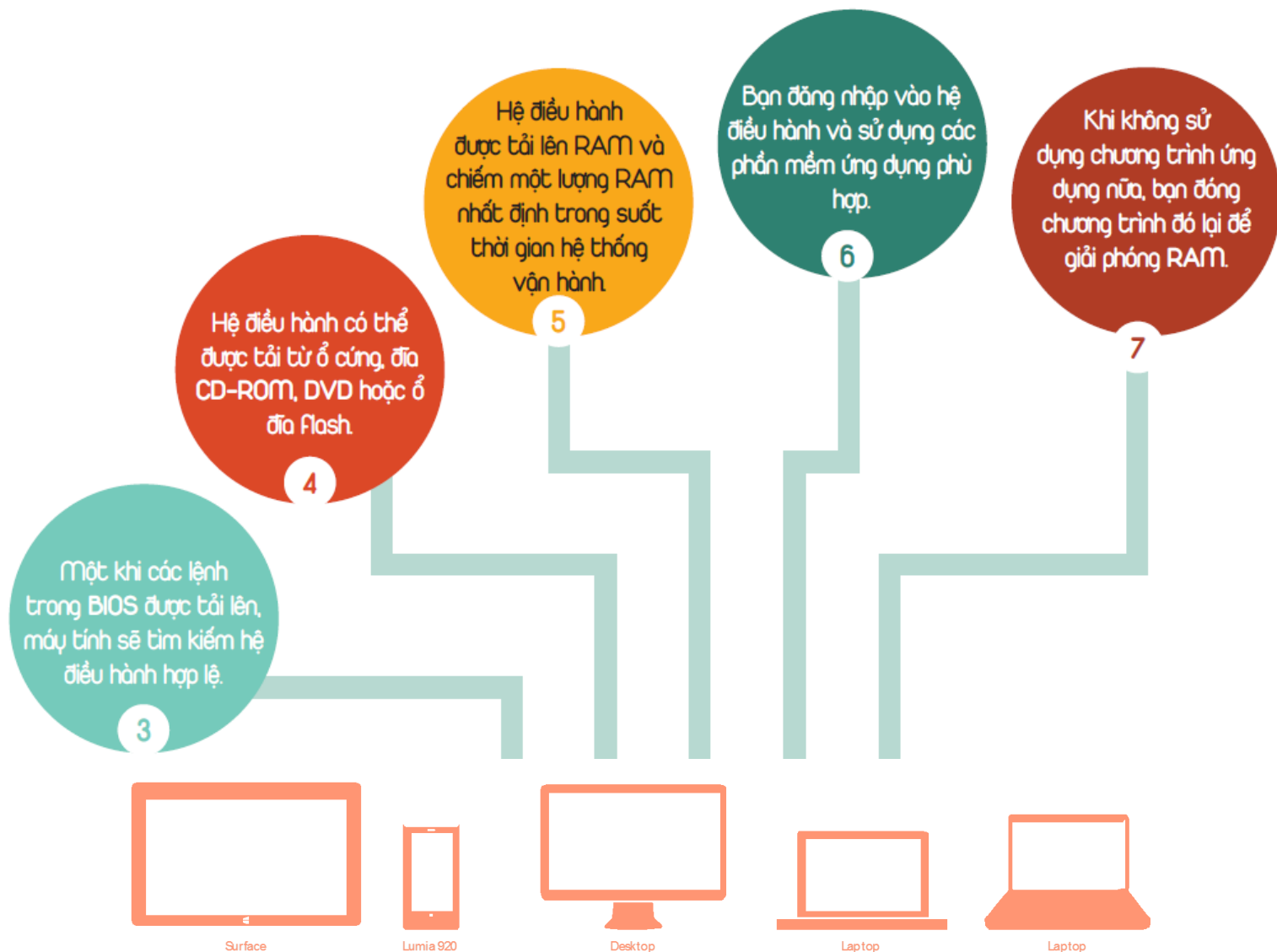
Laptop

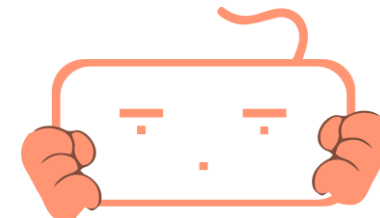
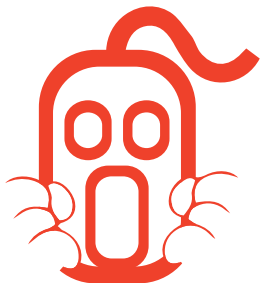

Laptop

Tìm hiểu cách các phần cứng làm việc cùng nhau

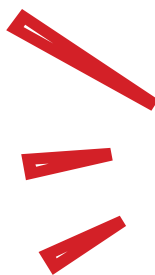

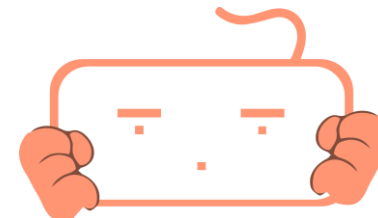
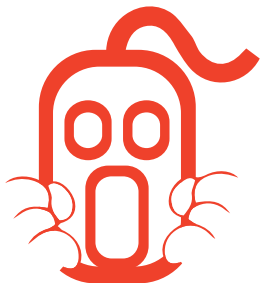

Dậy...
làm bài tập nào
Moooooooooooo ...

zzz

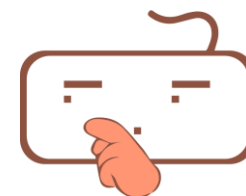
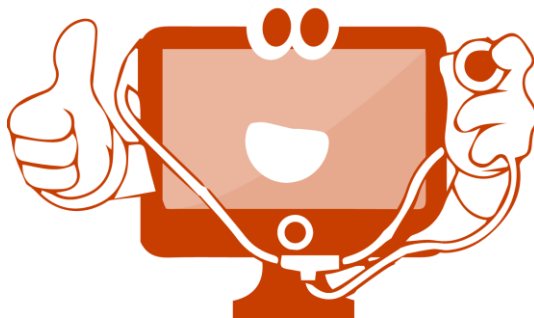
BÀI 3. CHĂM SÓC MÁY TÍNH

Máy tính luôn cần được chăm sóc cẩn thận để hoạt động được đúng chức năng và không bị hỏng trong một thời gian dài. Trong bài học này, bạn sẽ được tìm hiểu về:

- **Những vấn đề thường gặp với phần cứng và cách xử lý.**
- **Chăm sóc các thiết bị phần cứng.**

Chăm sóc máy tính rất quan trọng

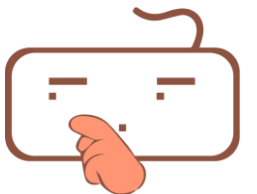
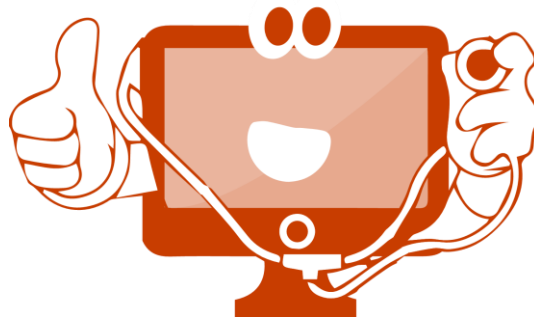
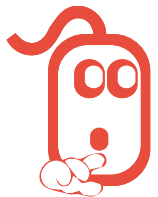
- Sau một thời gian sử dụng, các thiết bị phần cứng sẽ bị bẩn. Do đó, bạn cần thường xuyên làm sạch các thiết bị này.
- Hãy cẩn thận khi gỡ bỏ các thiết bị để làm sạch hoặc thay thế và hãy lưu ý khi đưa chúng trở lại vào đúng vị trí.
- Nếu một phím trên bàn phím, hoặc một nút trên chuột máy tính không hoạt động, bạn hãy thử làm sạch thiết bị.
- Bạn có thể mua bộ dụng cụ vệ sinh cho bàn phím, hay mua các máy hút chân không hoặc bình khí nén để giúp thổi sạch bụi.

Chăm sóc máy tính rất quan trọng

← Không được vệ sinh máy tính theo cách này

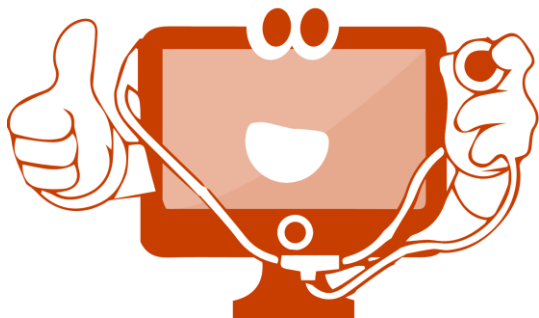

Chăm sóc máy tính rất quan trọng

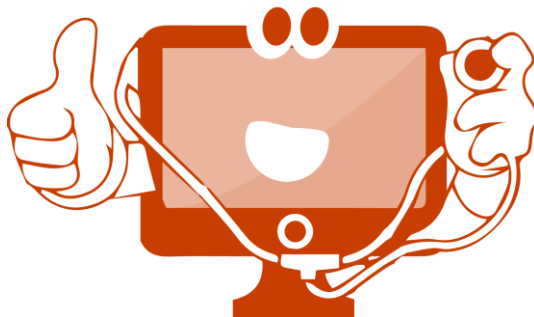
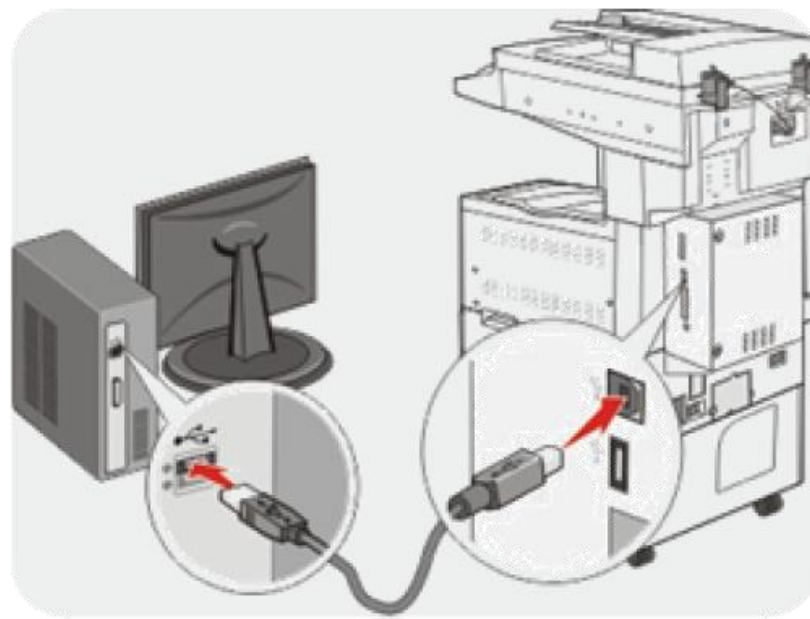
Nếu bạn đang sử dụng chuột quang không dây và nó không đáp ứng khi bạn di chuyển hoặc bấm nút, bạn kiểm tra xem chuột có phát sáng không.

Ánh sáng màu đỏ ở đèn báo năng lượng chỉ ra rằng pin sắp hết và bạn sẽ cần phải thay thế pin.

Chăm sóc máy tính rất quan trọng

- Nếu bạn không thể in, bạn kiểm tra máy in đã được kết nối và bật hay chưa.
- Nếu đây không phải là vấn đề, kiểm tra cáp kết nối từ máy in vào máy tính của bạn để đảm bảo chúng được kết nối một cách an toàn.
- Nếu bạn sử dụng máy in qua mạng, bạn kiểm tra kết nối mạng có hoạt động hay không.

Những vấn đề thường gặp với phần cứng và cách xử lý

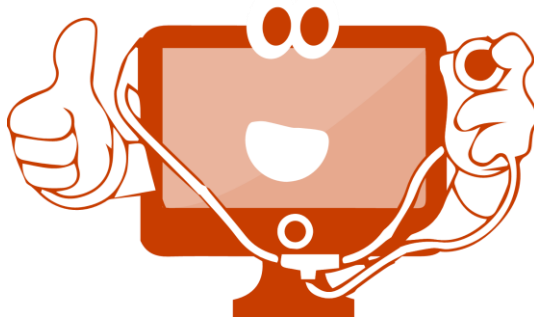

Khái niệm

Khi sử dụng máy tính, nếu bạn nghe thấy những tiếng động bất thường hoặc hiệu suất làm việc của máy tính giảm thì có thể do có vấn đề đối với phần cứng.

Thay thế phần cứng

Cập nhật trình điều khiển thiết bị

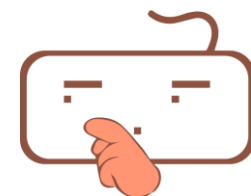
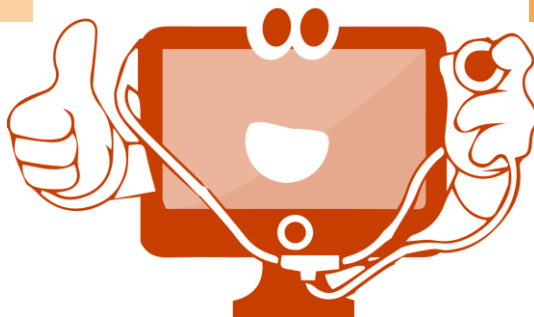
Những vấn đề thường gặp với phần cứng và cách xử lý

Cập nhật hệ điều hành

Cập nhật phần cứng

Kiểm tra các đầu nối
hoặc dây cáp

Xử lý các vấn đề phần
cứng khác

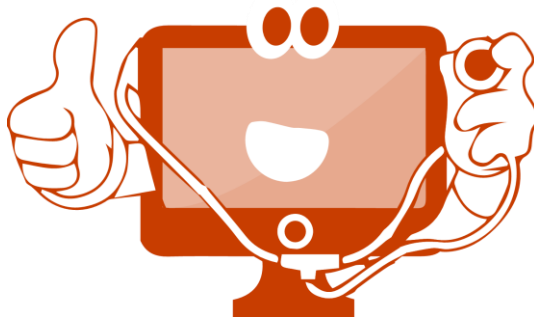
A. Thay thế phần cứng

Khái niệm

Tùy thuộc vào thời gian và cách sử dụng, các thiết bị phần cứng có thể bị hỏng hoặc không còn sử dụng được và cần được thay thế.

Khi phần cứng không còn đáp ứng được nhu cầu công việc của bạn hoặc bị hỏng, bạn có thể cần phải thay thế nó.

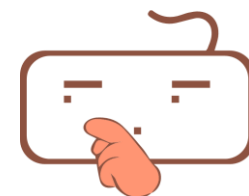
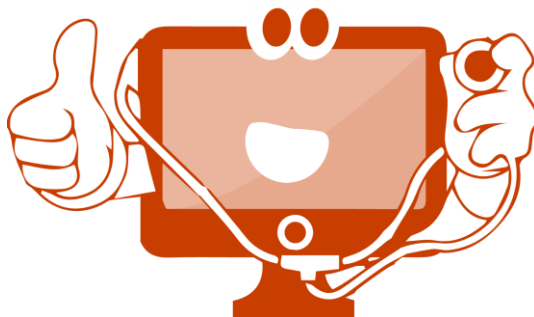

B. Kiểm tra các đầu nối hoặc dây cáp

Khái niệm

Một thiết bị phần cứng không hoạt động đôi khi do chưa được kết nối đúng cách với máy tính hoặc do đầu tiếp xúc kết nối bị hỏng. Bạn cần kiểm tra xem phần cứng đã được kết nối đúng cách hay chưa.

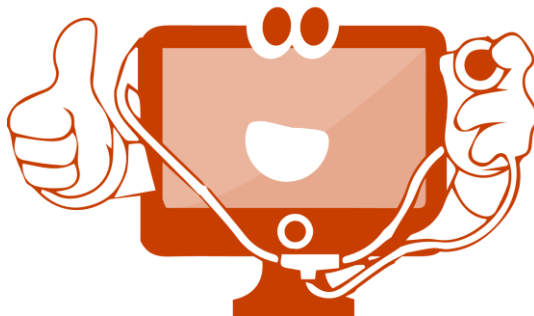
C. Cập nhật phần cứng

Khái niệm

Firmware (phần sụn) là một chương trình tích hợp (phần mềm) được nhúng vào trong một phần cứng và kiểm soát các chức năng của thiết bị.

- Nếu một thiết bị phần cứng cũ ngừng hoạt động hoặc không hoạt động, đó có thể là do bản cập nhật của hệ điều hành không tương thích với thiết bị.
- Bạn có thể tìm phiên bản mới của **firmware** bằng cách vào trang Web của nhà cung cấp thiết bị phần cứng và tìm kiếm trên trang hỗ trợ của họ.

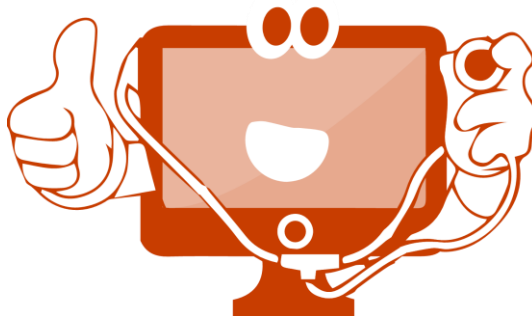
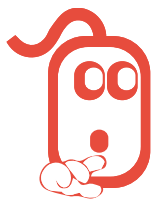

D. Cập nhật trình điều khiển thiết bị

Khái niệm

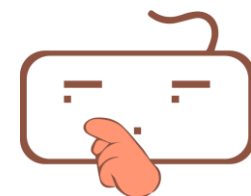
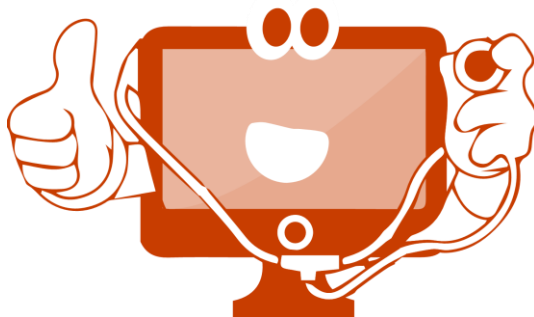
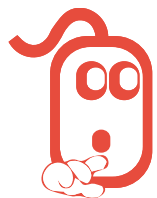
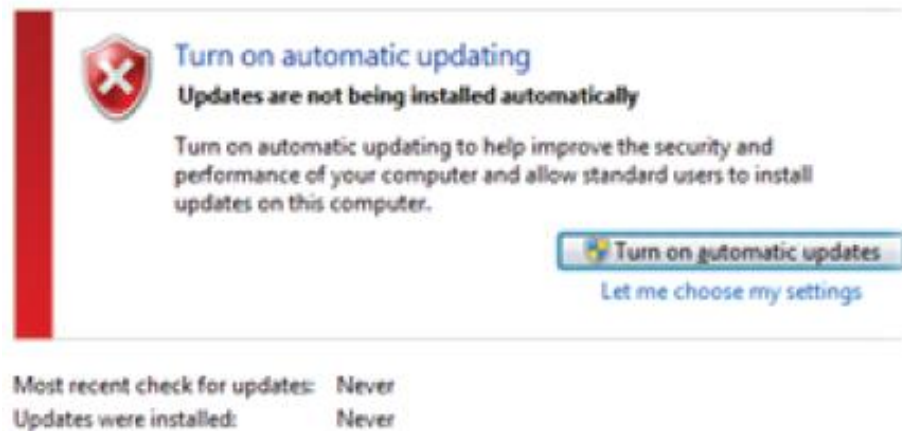
Trình điều khiển là phần mềm cho phép máy tính của bạn giao tiếp và điều khiển các thiết bị kết nối với nó.

Cập nhật hệ điều hành

Hệ điều hành luôn cần cập nhật các bản sửa lỗi hoặc nâng cấp tính năng trong quá trình sử dụng.

Windows Update

Cập nhật hệ điều hành

Trong hoặc sau quá trình cập nhật hệ điều hành, bạn có thể gặp một vài vấn đề và cần biết cách xử lý những vấn đề đó:

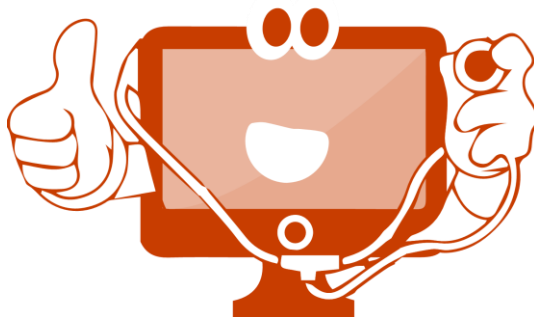
Một thiết bị phần cứng không còn hoạt động

Nguyên nhân

Khắc phục

Do hệ điều hành hoặc thiết bị phần cứng gây ra xung đột các tệp tin.

Kiểm tra và cập nhật trình điều khiển thiết bị.

Cập nhật hệ điều hành

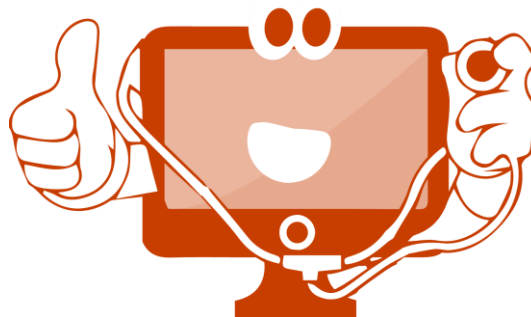
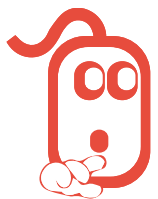
Một chương trình
phần mềm không còn
hoạt động

Nguyên nhân

Khắc phục

Có thể do xung đột các tệp tin
được sử dụng giữa hệ điều hành và
chương trình ứng dụng.

Cài đặt hoặc gỡ bỏ bản cập nhật
của chương trình ứng dụng.

Cập nhật hệ điều hành

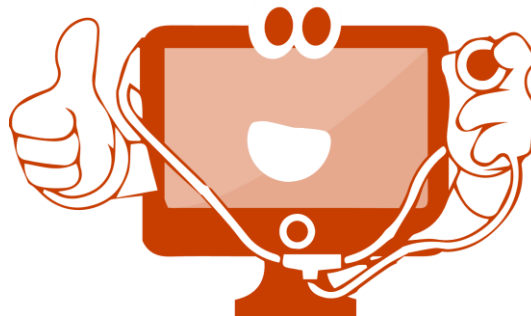
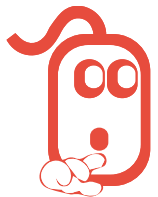
Máy tính bị treo khi đang cài bản cập nhật

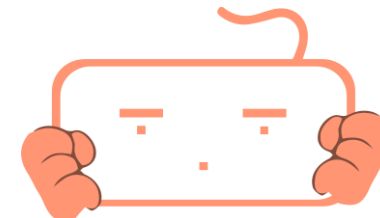
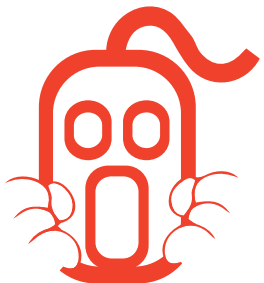
Nguyên nhân

Khắc phục

Có thể do kết nối Internet bị ngắt, ổ cứng hết dung lượng lưu trữ,...

Khởi động lại máy tính và cập nhật lại, nếu không giải quyết được thì cần hỏi chuyên gia.

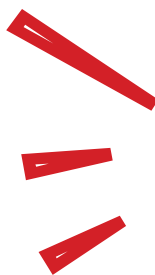

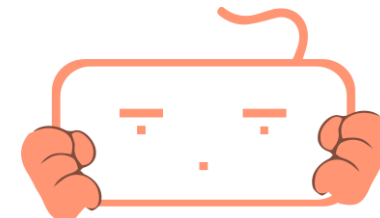
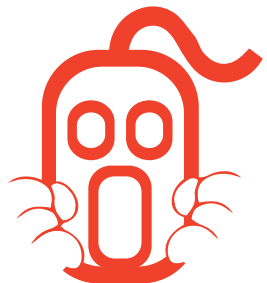

Dậy...
làm bài tập nào
Moooooooooooo ...

z z z

KẾT THÚC